

Småländska låtar /

Ljunggren, Albert Gustaf,

55 Az Folkskrifter. 3

FOLKSKRIFTER III.

SMÅLÄNDSKA LÅTAR

AF

EN VERNAMOPAJK.

PRIS 20 ÖRE.

BOKFÖRLAGSFÖRENINGEN, WEXIÖ.

WEXIÖ, 1896.
SMÅLANDSPOSTENS - BOKTRYCKERI.

I det unga hemmet.

(Julevisa på känd melodi.)

»Nu är det jul igen, nu är det jul igen!
Nu bort med alla sorgsna miner.
Nu tändas granens ljus, nu ler min hjertevän,
Och julefrid i stugan skiner.

»En hemlighet — förstår! Jag icke låtsa får
Som om jag sett den der paketen.
Ha, ha, min lilla vän, jag bättre dock förstår
För dig att dölja hemligheten!

»Ett dussin tallrikar, en mortel, en kastrull,
Allt kommer väl till pass, jag tror det;
Och så till Lotta sjelf en sjal af bästa ull
— Allt står, *väl gömdt*, der under bordet.

»Nå', ändtligen beslöt du dig att komma in
Till mig i stugan ifrån köket!
God jul jag önskar dig nu, lilla vännen min,
Och lyckligt slut på julestöket!

»Säg är ej granen fin? I hela skogen kan
Man säkert icke maken finna. —
Men nu vi väcka Hans; det går väl aldrig an,
Att icke han ser granen brinna.

»Men, Lotta, säg ifrån! Du något vill, jag ser
 Det på dig, fastän du ej tror det.
 Men nej! Hvad gör du der! Det aldrig nån'sin sker!
 Hvad söker du inunder bordet?»

Det blir en julelek med kamp och ras och skratt,
 Men slutligen får ungmor råda.
 Och leende hon snart får gömda skatten fatt,
 Och nu beundra de den båda.

»Nu, säger ungmor, strax jag gröten koka vill.
 Men hvad du köpt den stor, kastrullen!» —
 »Det skadar ej, min vän, då räcker gröten till
 Åt sjelfva tomten uppå skullen!»

Så tages lillen opp, han sträcker armarne
 Mot modren, litet skygg i ljuset. —
 Och julefridens engel famnar dessa tre
 Och stannar såsom gäst i huset.

Sörlofningen på Målen.

Stugan är full af rykande dam.
 Gossarne svänga flickorna fram,
 Dansen går raskt vid glädje och glam,
 Spelmannen gnor fiolen.
 Allting går rundt-rundt, ingen är lat:
 Rolighet först och sen blir det mat,
 Bullad så högt på alnslånga fat.
 — Så går det till i Smålen.

Midt under yran hörs månet »tjo»,
 Töserna lätta sinnet, måntro!
 Gossarne ge ej rast eller ro:
 Det är *kalas* i gålen!
 Tiden går snabbt. När klockan blir fem,
 Ottedags, skall man åter gå hem,
 Derfor är bäst att dansa med kläm,
 Så, som man plär i Smålen.

Dagen och natten ungdomens är,
 Höstroligt efter sommarns besvär
 Utlofvadt var, och värden är här
 Sjelfvaste Sven i Målen.
 Bredbent han står högt upp i en vrå,
 Sjelf kan en polka ännu han »gå»,
 Föredrar dock att glädtigt se på,
 Hur än finns »lif» i Smålen.

Nämndeman är han, nutidå dags,
 Rikt blef han gift, satt alltid med flax,
 Gumman dertill vardt mjuk som ett vax.
 Bäst uti hela Målen
 Är dock en jänta, rödhyllt och fin.
 Mången re'n undrar, hvem Josefin
 Fångar, ty friarbud ha gått in
 Rundt om från hela Smålen.

Tänkas det kan, att den, som i qväll
 Fört henne längst i dansen, är säll.
 Johan ock finner spelmannens gnäll
 Bäst af *kalas* på Målen.
 Då till en polska spelmannen drar,
 Johan om lifvet Fina strax tar.
 Fast han är dräng, så ståtligt ett par
 Knappast man sett i Smålen.

Kanske hon delt med oskickligt mått
 Gunsten, ty länge mången väl stått
 Bortglömd, förr'n hatet dit hade nått,
 Att det flöt blod på Målen.
 Johan försåtligt lockades ut,
 Återfanns sanslös tätt vid en knut,
 Blodig af knifhugg. Glädjen var slut.
 Så kan ock ske i Smålen.

Glädjen var slut, och mörk uti håg,
 Än fader Sven vid soffan man såg,
 Der alltjemt sanslös Johan nu låg.
 »Bättre en dräng på Målen
 Aldrig har funnits!» Sven så brast ut.
 »Kom Josefin — jag vet det förut —
 »Vårda din fästman! Sorg kan ta' slut!»
 Det var en far i Smålen.

Visan har hunnit redan sitt mål,
 Ty ni ska' veta, att man nog tål
 Ett par tre tum af kallaste stål,
 Då man är född i Smålen.
 Straffet för afundsmannen det blef
 Att in i brudstol Johan snart klef.
 Versar till brudeparet jag skref.
 Bröllopet stod på Målen.

Olas friarevisa.

Ja' had' en flecka, hon hette Lotta,
 Mä söndagsminen, så va hon bra.
 Ja träffte henne i fjol julotta
 Å fridde t'ena stråx, å hon sa ja;
 »Men vor' dä inte för du hette Ola,
 Å vor' dä inte för du snäller va,
 Så ta mej katten du här på jola
 Mej feck», justament hon te mej sa.

Vi geck i dansen te trettnatien.
 Ja sjöng å tralla: dä va så bra.
 Uppå kalas velle alla si'en;
 Ja va rätt stursk å Lotta kati va.
 En gång ja dansade mä rättarns Anna
 Å ga' mej katten på te få'na trött.
 Då rusa Lotta fram, befalle: »Stanna
 Mett herrskap stråx! Dä ä *allt* för sött!»

Å hon ä svartsjuker! Hihihija —
 Ja' grinte glalynt, det vor' väl bra!
 Snart ble dä så, att ja ej fick blija
 På anra förrän Lotta skrek å ba. —
 Dä här ä dumt, ja tänkte, hin besitta
 Om mett humör kan tåla't länge te.
 Ja ä väl fri ännu å rår väl titta
 Bå kors å tvärs å rätt å opp å ne!

När inga anra kjolty kom för nära,
 Va Lotta menlös å söt å bra.
 Men kom der qvennfolk, hon reste fjär'a
 Å murrade å jädrans svårskött va.

Då to te sist ja blaet ifrå munnen
 Å ba'na veta skäms å folka sej.
 Men, kan man tänka sej, ifrå den stunnen
 To' Lottas kärlek slut — beträffans mej.

Om fjorton dar ja skeckte klockarn te'na
 Att fråge te, om hon mädde bra,
 Å derpå skulle han beskelit be'na
 Beskrifva hur min kärlek borde va....
 Men han kom allri ut mä den kumsjonen,
 För Lotta skrek: »Ja gefter allri mej
 Mä någon kar, som ä så mjuk i tonen
 Mot alla fleckerna uppå sin väj!

Du stackars Lotta, du stackars Lotta,
 Du blef mej utan — å dä var bra!
 Men när härnästens dä blir julotta
 Å klockarn gefter, han vell så ha.
 Men bönanan han blir väl sen mä mätta
 — Ja Herre Jess bevare honom väl —
 Ty gumman hans, dä blir för visso — *Lotta.*
 Dä ä så man kan grina sej ihjäl.

Hade jag penningar bara!

Tänk den som hade en kista full
 Utaf gullgula slantar!
 Säkert jag blefve för guldets skull
 Ärad — detta jag antar!

Byggde mig genast en herrgård stor,
 Köpte mig fullt upp af kritter,
 Guldsnudsona och spetsiga skor,
 Urked och ringar och glitter.

Dito jag köpte mig hästar och don
 Och ekipager i massa —
 Promenera och kallas patron,
 Tycker ni det skulle passa?
 Kusk skull' jag ha mig en ståtlig en
 Och en professor i köket,
 Långa betjenter i gula livrén,
 Som taga del uti stöket.

Ståtliga salar en helan rad
 Skulle i huset det vara,
 Inbjudas skulle från land och från stad
 Utaf förnäma en skara.
 Ville sen kungen en trissa mig ge
 Att uppå bröstet bära,
 Hade jag nog för att lycklig mig se,
 Intet att önska mig mera.

Vänta — dock återstår ett ännu!
 Ensam är tråkigt att lefva.
 Sist skall ja ha mig så ståtlig en fru,
 Vacker som lustgårdens Eva.
 Tänk hvilket bröllop, och tänk sådant par
 Jag och min fru skola vara!
 Bröllopet firas i åtta dar —
 Hade jag penningar bara.

Skomackarens fästmansvisa.

(Känd Sehlstedtsmelodi.)

Glada minen kläder dig min vän. — san
 Skön du blir »som sex» kring ögonen, — san
 Vackert blir kring munnen,
 Att jag rakt på stun'nen
 Ger dig ... kyssen! Var du med på den! — san.

Sannt nog är: vi skulle ut att gå,
 Solen stod på himlahvalfvet blå
 För en quart se'n bara.
 Nu — hvar kan han vara?
 Någonstädes bakom molnen grå!

Promenaden den blir icke af,
 Men fast regnet knäcken deråt gaf,
 Låt oss glada vara,
 Låt oss skorna spara,
 Sitt i knäet hos din »trogne slaf».

Glada minen kommer, ser jag nu,
 Litet svår att komma från ännu:
 Ja, jag är en »stolle»,
 Rätt jag ger åt trolle',
 Om blott trollet är »min lilla du».

Kom i håg när en gång fru du blir,
 Muntert vill jag ha det — som du sir.
 När jag glädtigt gormar,
 Lifvets dumma »stormar»
 Nå oss ej: Wir leben lustig, wir!

Apropos om Deutschland! Sägas må
 Att jag några pojkar önskar få.
 Blir du aldrig butter,
 Medges lilla mutter
 Trenne flickor af vår stork också.

Ena tösen skall bli *glad* och snäll
 Uti köket. Och på spisels häll
 Skall hon kunna göra,
 Sås och dylik röra,
 Att hon dög som hofvets husmamsell!

Andra tösen skall gå i pension,
 Lära spela och få stort folks ton.
 Få en man, en grefve!
 Hon grefvinna blefve,
 Du *grefvinnans mor!* Ej gafs pardon.

Tredje flickan — hon skall nåtla skor
 Lika väl som fordom hennes mor.
 Och som du — min »gumma» —
 Skall hon ej försumma
 Få en fästman — som halvesular skor.

* * *

Glada minen har jag hållit kvar,
 Nu jag tror att jag på pratet spar;
 Flytt har höstmolnsraden,
 Nu på promenaden
 Går ett riktigt lyckligt fästepar.

Hos Lisa i Finshult.

(Kyrkovärdamoran berättar.)

Och hon skrattade grymt!
 Det var som af fosfor en blågul skymt
 Och i ögat låg otäckt ett elakt skrymt,
 När hon sade att intet hon kunde,
 Att inte hon visste sitt lefvande rå',
 Hur åter hans kärlek jag skulle få,
 Den gossens, som tro mig lofvat
 Och re'n mig som fästmö begåfvat.

Sedan länge jag bedt,
 Men trollgumman grinat så kallt och ledt
 Mot gåfvor, dem jag uppå bordet bredt,
 Då blef jag så vred i mitt sinne,
 Och frågte: »Säg, tror du, dett leda troll,
 Att sjumila väg är som intet och noll?
 Hvi skulle jag ut att vandra?
 Du kan inte mera än andra!»

Men se då brast det löst,
 Och trollkärn'gen skrek mig i örat: »Töst!
 Du borde af gastar och troll bli klöst!
 Då är *julti*, dett dumma stöcke,
 Å den ti'en då är jag så lam å matt,
 Att ja funder å tankar har svårt få fatt,
 Men du retat mej nu, din stolle,
 Så att här ska' du se på trolle'»

Å hon snodde omkring,
 Hvad sen skedde, deraf minns jag ingenting,
 Förr'n hon sa: »Snart du bär på förlofningsring,
 Å för det kan du tacka Lisa.

Men låt se att den natten när brud du ståt,
Intet jäntnamn nämns — om jag rätt förstått,
Skulle detta din löcka störa,
Och i graf din brudgum föra.»

Allt sin fullbordan fick:
Min gosse kom åter, i brudstol gick.
Vårt bröllop stod efter urgammalt skick,
Min brudgum var gladast bland glada.
Men när dörren sedan om oss sig slöt,
Ja' trodde att andedrägten mig tröt
Af fruktan att jäntnamn höra.
Hvad skulle jag stackare göra!

Uti gråt jag brast ut.
Förrvirrad jag var som hos Lisa. Till slut
Ett kläde jag snodde om Kalles trut
För att intet han skulle säga!
Å så talte jag om, hvarför rädd jag var,
Å besvor honom ömt: »Var till prat ej snar.»
Tog bort kluten — då — skolen I veta —
Strax det kom: »Ä du svartsjuk på Greta?»

Nu vårt silfbröllop ståt,
Men *ännu* mår Kalle så rasande godt,
Och nöd än aldrig på honom gått,
Fast Lisa i Finshult spådde't:
Så därför, gräbbor, jag varna må
Er alla emot att till »kloka» gå.
De äro just ena beläten! —
Min resa blir sent förgäten.

På väg te Sefframessan.

(Melodi: "Den svaga sidan.")

Nej, hopp hva mÄrra sÄtter Å pÅ isen
 DÄr nimmt vi gena öfver Helga sjö!
 »Snart Ä vi framme, lilla söta grisen!»
 (DÄ va te fleckan!) »Pina serra dö

»Hva vi ska hannla uti alla stÄnnen
 BÅ utÅ jude Å mÄng' stÄnnsparson!
 Å ta vi saken pÅ den rÄtta vÄnnen,
 SÄ köpas ringar sedan i afton.

»D'Ä bistert! Men vi snart ska oss få värma
 Ve kaffetÄren in pÅ gamla Stadt,
 DÄr grÄbborna sÄ kelna kring mej svÄrma,
 Men ingen mer Än *du* ska få mej fatt.

»Å sir du, att humöret börjar växa,
 Å »tjo» ja' skriker mä ett hopp pÅ tÅ —
 DÄ Ä dä ti, min lella, snälla häxa,
 Att locka unnan mej te någen vrÅ,

»Der ej Antoniusen kan sno opp mej
 Och således ingen annan orningsman.
 Men sÄ sju dalern någen kan klÅ opp mej,
 SÄ länge ja Ä Lisens fÄsteman! —

»Nu pusta vi ve Kroneberg ett bete. —
 Tvi vale, hva' om nosen du va käll,
 Å Ätter tockna kinder långt man lete:
 De Äro gredolina, lella troll!

»Men strunt i kölden! Hopp min glada Bläsa,
 Hopp! Fram te Sefframessan i galopp!
 — Å visan, som ja' dektat, ska' du läsa
 I tröck, så vesst som jag den tecknar opp!»

Eff vegfígt val.

(Melodi: "Å jänta å ja..")

Ja, flecker dä finns, ja, flecker dä finns
 Så många, att godt dä räcker,
 Dä minns!
 Dä räcker te mej, dä räcker te dej,
 Dä räcker långt bortom bylagets väj,
 Dä räcker — så vell du, bara dä säj:
 Se, stråx en som famna sträcker!

Å händer så små, å öjon så blå
 Finns godt om, som gula lockar!
 Hå hå!
 Skön Östan — se här! Skön Vestan — se der.
 Å alla de vella blott få dig kär,
 Å alla sej göra omak, besvär,
 Fast fumlig du står å bockar.

Å snicksnack å skratt, å snicksnack å skratt
 Du hör ifrån alla hållen,
 Besatt!

De tissla å tassla, smuggla å sno
 Å kärleksbref skrifva ock, må du tro,
 Å gifva dej knappt en halftimmas ro,
 De älskliga, rara trollen!

I val ska du stå, i qval ska du stå,
 Tess stunden för dej ä kommen —
 Får gå!
 Men innan du väljer, titta ett tag.
 Om öjonen spegla trofasta drag
 Frå hjertat; å blir den pröfningen svag,
 Du sist nog vell göra om'en!

Mest strålande blick, mest strålande blick
 Dolt ofta ett oblidt sinne
 Å skick!
 De »händer så små» — de trumfa dej blå,
 Å öjonen blå — de »färga ifrå»,
 En »flygande lock» — din lugg får bestå —
 Det valet du vegtigt finne!

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

